

Institutionen för ekonomisk historia vid
LUNDS UNIVERSITET

Kandidatuppsats
EKH 470
Maj 2005

*Vad betyder det finansiella systemet för den ekonomiska utvecklingen?
- en jämförelse under Golden Age perioden av de
tre länderna Canada, Japan och Sverige*

Författare: Margareta Kelemen

Handledare
Håkan Lobell

Abstract:

Syfte:

Är att se vad det finansiella systemet betyder för den ekonomiska tillväxten och varför det var skillnad mellan de jämförda länderna, Canada, Japan och Sverige under Golden Age perioden 1950-73. Har studerat BNP-tal, kapitaltillgång, kreditgivning och ekonomisk politik, samt storleken på befolkningen och dess ökning, för att på detta sätt bättre belysa BNP-talets storlek i sig och förstå bakomliggande faktorer till skillnaderna i statistiken.

Metod:

Uppsatsen har gjorts genom statistiska analyser (kvantitativ metod) från Penn World Table gällande BNP-talet och kapitaltillgång, samtidigt har jag gjort en fördjupning i form av en litteraturstudie (kvalitativ metod) som jämfört det finansiella systemet, och där fram för allt kreditgivningen och den ekonomiska politiken har jämförts mellan länderna.

Resultat:

Att enbart gå in och titta på BNP-talet under en period har sina begränsningar på grund av olika effekter. Till exempel var i tillväxtcykeln landet befinner sig i. Catch-up effekter kan också göra att man får en skev bild av utvecklingen, vilket denna studie visar på när det gäller Japan. För att få en mer nyanserad bild av den ekonomiska utvecklingen så måste hänsyn tas även till det finansiella systemet. Vilket Raymond Goldsmith ser som en nödvändighet.

Studien visar att tillgången till ett utvecklat finansiellt system är avgörande för den ekonomiska tillväxten och att systemet bidrar till möjligheter till vidare investeringar och befrämjar exporten samt att den ekonomiska politiken kan utgöra en stabiliseringsfaktor i ekonomin vilket gynnar den ekonomiska tillväxten. Undersökningen visar att speciellt Japan var gynnat av goda förutsättningar kreditmässigt, samtidigt som de hade en stark ekonomisk politik, men att det också fanns andra faktorer som sannolikt haft betydelse som befolkningens storlek och dess ökning. Canada befann sig i annan konjunktur-cykel efter att ha haft en hög produktion och kunde alltså inte hålla en hög tillväxttakt på samma sätt, men hade också en hög procentuell befolkningsökning. Sverige hade haft en lågkonjunktur innan denna gyllene period. Trots en god kapitaltillgång kunde man inte komma upp i så höga exporttal, man hade också ett högre löneläge, men var trots allt inte inne i en Catch-up i storlek med Japan.

Abstract (bilaga1)	2
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
1. INLEDNING	
1.1 Bakgrund	4
1.2 Syfte	5
1.3 Metod	5
1.4 Disposition	6
2. DEN EKONOMISKA TILLVÄXTEN	
2.1 Vad är ekonomisk tillväxt?	8
2.2 Hur såg den ekonomiska tillväxten ut i Canada	10
2.3 Hur såg den ekonomiska tillväxten ut i Japan	11
2.4 Hur såg den ekonomiska tillväxten ut i Sverige	14
2.5 En jämförelse av BNP och kapitaltillgången	15
3. DET FINANSIELLA SYSTEMET	
3.1 Det finansiella systemet i Canada	17
3.2 Det finansiella systemet i Japan	18
3.3 Det finansiella systemet i Sverige	19
4 DE FINANSIELLA TILLGÅNGARNA OCH INSTITUTIONERNA	
4.1 De finansiella tillgångarna i statistiska tal	21
4.2 De finansiella institutionerna i statistiska tal	22
4.3 Bankkredit i förhållande till finansiella tillgångar	22
5 SAMMANFATTNING	23
6 TABELLFÖRTECKNING OCH STATISTIK	26
7 KÄLLFÖRTECKNING	28

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

I början av 1950-talet inleddes en över tjugo år lång period av oavbruten ekonomisk tillväxt för världens industriländer. Man brukar tala om åren 1950-73 som de gyllene åren "Golden Age". Under denna period fick vi en enastående tillväxt. Från 1950-1973 ökade GDPs realvärde i de sexton främsta OECD-länderna med i snitt 4,8 %. Vissa länder växte snabbare än andra. Vilka var skillnaderna? I Europa hade man en spridning på den årliga tillväxten under åren 1950-1970 med 2 till 5 %. Tittar man på Världsekonomin under denna tid hade man en BNP-ökning på 3% årligen. (Kenwood & Loughheed, 1992, s 282)

Många olika faktorer samverkade när det gällde den ekonomiska tillväxten. Man hade en snabb expansion i Europas industriländer och Japan eftersom dessa länders utrikeshandel utvecklades snabbare än vad den gjorde för andra länder. (Ibid, s 339).

Efterfrågan på exportprodukter från Europa och Japan var stor. Man hade också höga investeringar i förhållande till nationalinkomsten som var utmärkande för tillväxten av industriländernas ekonomier mellan 1950 och 73. Investeringsstakten kan inte enbart ses som den avgörande faktorn för tillväxten och produktiviteten. Hastigheten avgjordes av både inhemsk och utländsk efterfrågan, god tillgång till sparkapital, en tro på en fortsatt välfärd, snabb utveckling av det tekniska kunnandet, tillgång till lågavlönad arbetskraft. (Ibid, s 340)

1.2 Syfte

Jag blev intresserad av hur kapitaltillgången påverkade ländernas ekonomiska utveckling och speciellt skillnaderna mellan länder. Därför valde jag ut tre länder Canada, Japan och Sverige som har olika geografisk spridning och förutsättningar. Och där jag har letat efter förklaringar till skillnaderna i deras ekonomiska tillväxt under Golden Age perioden. Japan valde jag för att deras utveckling var så omfattande ekonomiskt och att det var stora förändringar finansiellt för landet under denna period ur flera aspekter samtidigt som deras ekonomi inte låg i takt med västvärlden åren innan Golden Age. Sverige valde jag för att vi hade en omfattande förändring med många nya utvecklingsblock som man kunde anta ledde till investeringsökning samt exportökning. Canada valdes för att landet inte var en parallell till USA och där man kunde anta att fram för allt exporten såg ut på ett annat sätt, kanske pga. avståndet till Europa.

Studien avser att undersöka hur kapitaltillgången påverkar den ekonomiska utvecklingen och vad det finansiella systemet betyder i sin helhet för den ekonomiska utvecklingen? Frågeställningen är deskriptiv (förklarande). Syftet är också att få en djupare insikt i orsakerna bakom skillnaderna i den ekonomiska utvecklingen, detta är ett sätt att intressera sig för det unika för de tre ländernas utveckling som jag valt.

1.3 Metod

Jag har gjort en jämförelse av den ekonomiska utvecklingen rent allmänt men också tittat på BNP/kapitaltillgång med statistiska tal för Canada, Japan och Sverige under åren 1950-1973 där data hämtats från Internet (Penn World Table) som är en statistisk databas från Center for International Comparisons at the University of Pennsylvania. Det finns flera osäkerhetsfaktorer i användandet av dessa statistiska mått. BNP-måttet mäter inte all produktion som äger rum i ett land. Ofta underskattas tjänstesektorn där man kan ha tappat den informella sektorn, även produktion som inte kan prissättas, tex. oavlönat arbete som inte finns med, i jordbrukssektorn kan arbetskraftens insats också vara för låg i förhållande till verkligheten. Länderna kan vara inne i olika utvecklingsfas ekonomiskt.

När det gäller den statistiska analysen så är den kvantitativ. Man kan säga att den är ganska generell för att få en god avspeglning av variation. Observationerna är strukturerade, ganska lite statistisk information används vilken går på bredden i sin uppfattning om den ekonomiska tillväxten, där måttet på BNP respektive kapitaltillgång speglar utvecklingen. Jag har använt genomsnittliga siffror för åren 1950-73.

Avseende det finansiella systemet, finansiella tillgångarna och institutionerna har jag gjort studier över kreditgivningen, den ekonomiska politiken och möjligheten till investeringar där jag jämfört länderna ur en litteraturstudie (kvalitativ metod). Ekonomer har olika uppfattning om vikten av ett finansiellt system för ekonomisk tillväxt och väger olika faktorer som påverkar tillväxtprocessen. Generellt brukar ekonomerna titta på tre viktiga faktorer: 1) ekonomisk aktivitet och teknologisk innovation, 2) Innovationer framförallt inom telekommunikation och datorvärlden samt 3) Ett lands politiska system och institutioner som driver både finansiell och ekonomisk utveckling framåt. Jag har då gjort en avgränsning och studerat punkt 3 mera ingående.

Mitt val av tre länder har jag valt som avgränsning och har då arbetat med de två utgångssätten kvantitativ och kvalitativ metod och på detta sätt fått en kombination av två metoder, vilket bättre kan spegla det unika i systemen som finns i varje land. Nackdelen med detta begränsade urval är att det utgör bara en förklaring för just dessa länder.

(Metodvalet enligt Holme & Solvang ,1997, samt Rienecker & Jörgensen, 2002)

1.4 Disposition

Jag har delat in uppsatsen i tre delar och i den första delen av uppsatsen har jag undersökt skillnaderna i den ekonomiska tillväxten mellan dessa länder där jag studerat investeringar, besparingar och det statliga stödet i procent av BNP-talet. Jag har kompletterat med en litteraturstudie och undersökt exporten, sysselsättningen, löneläget och investeringarna.

Den andra delen utgörs av en studie om det finansiella systemet i Canada, Japan och Sverige under Golden Age perioden. Hur påverkar det finansiella systemet utvecklingen av den ekonomiska tillväxten? Här har jag gjort en litteraturstudie som är mera deskriptiv (förklarande) till sin natur, där jag inhämtat information från olika källor.

Den tredje delen undersöker de finansiella tillgångarna och institutionerna i Canada, Japan och Sverige. Här har jag också ställt frågan om dessa tillgångars betydelse för den ekonomiska tillväxten?

2. DEN EKONOMISKA TILLVÄXTEN

Min specifika frågeställning är: Vissa länder växte snabbare än andra och hur såg skillnaderna ut för Canada, Japan och Sverige?

Under tiden efter II:a världskriget fick vi en period av mycket snabb ekonomisk tillväxt åtminstone för OECD-länderna beskriven som Golden Age perioden 1950-1973, så som Maddison har beskrivit tillväxten från ett statistiskt synsätt. I tabell 1 nedan ser man att vi globalt sett har fått en fördubbling av GDP per capita.

Tabell 1 GDP per capita globalt under Golden Age perioden

GDP per capita 1950/1973			
Region	Världen	Väst	Rest
1950	2,114	5,663	1,091
1973	4,104	13,141	2,073

Källa: Maddison tabell 5 sid 12 ur Internet Growth accounts

Under denna tid mer än dubblerades GDP-talet från 5,6 till 13,1 för Västländerna motsvarande siffra för Världen totalt ligger förvisso på en dubbling från 2,1 till 4,1 men GDP-talets storlek utgörs endast av 35% på 50-talet i jfr med Väst-länderna som är (Västeuropa, USA, Canada, Japan, Australien, Nya Zeeland) och resten utav världen utgörs bara av 19%. Tittar man på Världsekonomin under denna tid hade man en BNP-ökning på 3% årligen. (Maddison, Growth Accounts, s 12, Internet och Annual Symposium s 1)

2.1 Vad är ekonomisk tillväxt?

(Beskriver här olika historikers sätt att se på ekonomisk tillväxt samt min egen reflektion)

Mokyr hävdar att modern ekonomisk tillväxt inte enbart är orsakad av teknologisk förändring. Ekonomier kan växa som ett resultat av en kontinuerlig omlokalisering av resurser eller av etablerandet av lagar och regler och kommersialisering. De kan växa därför att människor blir mer samvetsgranna och samarbetsfulla, mera driftiga, ordentliga och har mer tillit till varandra. (Mokyr, 2005, s 285)

Mokyr menar vidare att kunskapens framfart är ett sätt att mäta tillväxten på. Han beskriver nyckeln till modern ekonomisk tillväxt i ordalydelsen ”varför och hur fick vi den utvecklingen? (Ibid, s 1, 42)

Mycket snabb tillväxt säger Mokyr uppkommer under perioder av Catching-up där ett land har ett produktionsglapp till de utvecklade länderna och de lyckas alltså under en sådan period att reducera glappet betydligt och gå in i en hög investeringsfas, industrialisering och teknologisk utveckling. I Västeruropa hade vi alltså en sådan catch-up men det mest slående exemplet är just Japan , som jag har med i denna studie. Även den sk. Asien- tiger ekonomin har också vuxit oerhört snabbt sedan 60-talet, där Kina kom först 1970. (Mokyr, 2003, s 139)

En del historiker menar att institutioner formella eller informella, spelar en större roll. Tilliten till staten, funktionen av familjeenheten, reglerna i lagar, attityder till eliten som har makten. En del samhällen är mer organiserade och deras arbete bättre. Andra historiker som Lucas menar att den moderna teorin måste innehålla förändringar i teknologi, kunskap, humankapital och ses som motorn i den ekonomiska utvecklingen. (Mokyr 2005, s 285)

Under senare tid har man också gjort andra beräkningar med tex. HDI (Human Development Index) som mera är ett mått på vilken ställning ett land har nått i form av medelinkomst, livslängd och utbildning i stället för själva hastigheten i utvecklingen. Resonemanget här är att det ekonomiska välståndet inte enbart beror på den privata konsumtionen, utan också sociala faktorer som utbildning och hälsa.

Långa cyklernas tillväxt har innefattat stora skillnader i nivån på GDP/ person. Detta involverar förändringar i den ekonomiska strukturen och sammansättningen av tillväxt.

När en ekonomi blir rikare och skiftar från jordbruksinriktning till industri och senare tjänstesamhället så blir en större del av GDP investerad och sparad, arbetskraften är bättre utbildad och det teknologiska kunnandet ökar. Under de två senaste århundradena har tillväxten blivit teknologiskt progressiv och har karaktäriserats av nya produkter och ny teknologi. Det antas allmänt att ett bra GDP-tal gör att möjligheten för även ett bra NNP-tal föreligger, NNP-talet är då återinvestering görs.

Den ekonomiska tillväxten mäts ofta i olika statistiska tal, ett sådant är BNP per capita, dvs. summan av producerade varor och tjänster. Man kan säga att BNP-begreppet visar ett lands utvecklingsgrad i förhållande till andra länder. Internationellt brukar man tala om GDP (Gross Domestic product). Ett annat statistiskt tal som används är NNP (Net National Product) som visar kapitaltillgången genom återinvestering. Ett bra GDP tal brukar öppna möjligheten för en tillväxt även för NNP. (Mokyr, 2003, s 137)

Min egen syn på ekonomisk tillväxt är att det sker en ökning av levnadsstandarden både för individen själv och samhället. För individen utgör den ekonomiska utvecklingen en bättre möjlighet till att leva mer kvalitativt och i det begreppet inbegrips en för individen rikare fritid såväl som en mera kvalitativ arbetstid med utrymme för utveckling mm. Detta innebär med andra ord att humankapitalet förutsättes att öka och genom att individen får bättre ekonomi så förutsättes att det sker en ökad besparing privat, vilket bidrar till en ökad kapitaltillgång i stort tillsammans med andra faktorer, samtidigt som en ökad konsumtion kan ske vilket stimulerar företagandet och dess vinster.

Ett ökat humankapital leder på sikt till att företagen får bättre chanser till vidareutveckling totalt, vilket gynnar den ekonomiska tillväxten i företaget och då skapas det bättre incitament för investeringar och framåttanke. Då ett land erbjuder förutsättningar som har betydelse för den ekonomiska tillväxten i form av kapitaltillgång mm så får också företagandet en möjlighet till utveckling. Detta är dock bara små fragment som bidrar till den ekonomiska tillväxten och jag väljer att göra denna avgränsning i resonemanget.

Avgörande är självfallet också vilken konjunkturcykel vi befinner oss i och hur stor befolkningsökningen är i just den perioden. Och hur den faktor som jag studerat är uppbyggd

dvs. det finansiella systemet som i stora drag inbegriper den ekonomiska politiken samt våra finansiella institutioner; några exempel är banksystemet, försäkringsbolag, investmentbolag, privata finansinstitut, aktiemarknaden, handelsavtal och andra regleringar mm.

2.2 Hur såg den ekonomiska tillväxten ut i Canada under Golden Age perioden.

Tillväxten i Canada var lägre under åren 1950 och 73 än i flertalet av Europas länder, delvis på grund av de stora produktionsökningarna fram till 1950 i Canada, samtidigt som det rådde en lågkonjunktur i Europa. Detta gjorde att Europa och Japan hade en önskan att komma i fatt Amerika.

Det blev svårare för Canada att upprätthålla en hög tillväxttakt eftersom BNP redan var hög och där också inkomsten per capita var hög. Och man hade alltså inte samma målsättning för att höja sin inkomstnivå. Man hade redan en hög konsumtion och man kan undra om detta också var en orsak till de mindre besparingarna än vad de andra länderna hade? Investeringarna kom inte upp i den nivå som Sverige och Japan visade, enligt tabell 4.

USA var drabbat av tre lågkonjunkturer på 50-talet 1953 och 1958. Det blev dock en snabb återhämtning och redan året därpå hade GDP ökat mer än genomsnittet. I Europa genomgick man endast två lågkonjunkturer 1952 och 1958.

Utlandet hade en större efterfrågan på exportprodukter från Europa och Japan och man kan anta att detta också påverkat Canadas utveckling gällande exporten. Från Canada exporterades det varor i huvudsak från jordbruket, skogen, och gruvorna.

Canada hade en mycket starkare befolkningsökning procentuellt under denna period än de övriga länderna men hade inte så många invånare i förhållande till sin storlek. 18 miljoner i snitt. (Kenwood & Lougheed ,1999, ss 340-342)

2.3 Hur såg den ekonomiska tillväxten ut i Japan under Golden Age perioden.

Från 1953 till 1965 ökade BNP med 9,4 % om året, den takten överträffade alla andra utvecklade länders BNP. I Japan kallades denna period explosiv tillväxt. Huvudkällan har varit industrin. Industriproduktionen ökade med 13,6 % om året från 1953-1965. Jordbruksproduktionen har ökat med 4,2 % om året vilket faktiskt är snabbare än tidigare perioder. Oerhörda strukturella förändringar i ekonomin inträffade. Exporten ökade snabbare än BNP, likaså investeringarna vilka i genomsnitt uppgick till en tredjedel av BNP. Alla västeuropeiska länder hade mycket högre tillväxttakt 1953-65 än under någon förkrigsperiod.

Vad var orsaken till att Japan lyckades bättre än andra länder? Det fanns en rad omständigheter som Maddison pekar på bl.a. att deras höga produktivitet berodde även på ombyggnation av dåliga anläggningar och en uppbyggnad av en normal lagersituation. Vinster gjordes också pga. att normala organisatoriska förhållanden etablerades. Kontrollen låg inte längre helt hos familjerna men banden var starka mellan banker och industrier och handelsbolagens speciella funktion att främja exporten har med framgång återupprättats.

Myndigheter uppmuntrade japanska företag till fusioner för att möta utländsk konkurrens eftersom landet var öppet för utrikeshandel och utländska investeringar. Man kan också hitta orsaker i att landets produktivitetsnivå var så mycket lägre än de europeiska ländernas. Maddison påstår också att det dröjsmål som fanns i Japan med att utnyttja redan välkänd teknik blev en källa till snabb tillväxt för ett land som kunde uppbringa skolad arbetskraft och kapital i stor skala.

Japan hade nästan obegränsade arbetskraftsresurser för sysselsättning i industrin. Sysselsättningen ökade betydligt snabbare än folkmängden på grund av de sjunkande födelsetalen. Det förekom också en betydande utflyttning från det överbefolkade jordbruket. Mellan 1953 och 1965 minskade antalet arbetare i jordbruket med 4,6 miljoner och jordbrukets, skogsbrukets och fiskets andel i den totala sysselsättningen sjönk från 42 till 26%. Man kan säga att utflyttningen från jordbruket kan i själva verket betraktas som ett rent tillskott till arbetskraften. Och på detta sätt fick man en ökning med den icke agrara arbetskraften med 3,8% om året i ett land där befolkningsökningen uppgick till endast 1%.

På grund av den elastiska tillgången på arbetskraft var den totala ökningen av de japanska lönerna lägre än produktivetsökningen. Japans konkurrenskraft ökade som en följd och speciellt under åren 1953-65 och detta får anses som en anledning till att landets export ökade snabbare än andra länders. Japan hade en stor tillgång till skolad arbetskraft i förhållande till sin inkomstnivå. Man hade erfarenhet av kvalificerad industriproduktion, av att genomföra ett enormt militärt program, man utvecklade utrikeshandel och sjöfart. För att ta ett exempel så tredubblades antalet ingenjörer under 50-talet.

Japan hade av tradition en förmåga att avstå från konsumtion som var ovanlig. Under efterkrigstiden var statens konsumtion mindre än i andra länder eftersom det praktiskt taget inte fanns några väpnade styrkor. Inflationen hade eliminerat det mesta av statsskulden och statens inkomstföringar var lägre än i de europeiska länderna. Men regeringen hade genomfört en progressiv inkomstbeskattning vilket ledde till att staten fick stora besparingar. Vilket i sin tur medförde att de kunde under åren 53-65 finansiera $\frac{1}{4}$ av de totala investeringarna. De Japanska investeringarna uppgick till 32,1 % av BNP under åren 53-65. Inget annat land kom upp i den investeringssiffran.

Maddison påstår vidare att investeringstakten inte ger någon klar bild av kapitalbildningens bidrag till tillväxten. Eftersom Investeringarna ersätter delvis realkapitalet och ökar det inte. Och bidrag som kommer till realkapitalet från BNP, avsedd för investeringar, är beroende av hur snabbt BNP ökar. Vad Maddison kunde se är att realkapitalet ökade i Japan mycket snabbare än i andra länder ungefär 3 ggr så snabbt som i USA . Deras siffra var så låg som 17,9 % av BNP. Anledningen att Japan kunde öka sina investeringar till en så hög nivå utan att råka ut för starkt sjunkande avkastning är att sysselsättningen ökade snabbare än i de flesta andra länder.

Maddison menar vidare att under perioden 1953-65 gjorde Japan mycket för att minska produktivitetsskillnaden. 1965 hade landets produktivetsnivå nått $\frac{2}{3}$ av Storbritanniens. En följd av denna snabba inhämtning är att Japan inte längre fann det lönsamt att vidmakthålla en så hög investeringstakt. Det finns en klar cykel i Japans investeringar från 1953 till 1965 som innebär en tämligen konstant ökning till ett toppläge av 30,5% av BNP och en konstant minskning därefter. Denna process har inte förekommit i de andra länderna, där det vanligen

har förekommit en fortlöpande uppåtriktad trend i investeringarna, avbruten av kortare cykliska störningar.

Japan gjorde mycket för att gynna teknologiska förändringar. Omkring 1,4% av BNP anslogs till forskning och utveckling 1964. Japans forskning låg på den tiden på tredje plats efter USA. Statsdepartementen hade stora forskargrupper, mycket större än i Europeiska länderna. Japans Riksbank hade också en mycket god tillgång till ekonomer och statistiker, vilket medförde att politiska beslut blev underbyggda med bättre statistiskt material än de västeuropeiska regeringarna hade till sitt förfogande. Japanska affärsmän och statstjänstemän besökte ständigt främmande länder för att skaffa nya idéer.

Sammanfattningsvis några av de viktigaste faktorerna som hade mycket stort inflytande på den japanska tillväxten under de åren var:

- 1 Återhämtningselementet. BNP låg under toppläget för Japan medan alla andra i-länder låg vid denna tidpunkt över topplägena.
2. Mycket stora tillskott av produktionsmedel. Realkapitalet växte med 12,1 % om året. I Tyskland som hade den näst största BNP-ökningen, var motsvarande siffra 8,5 per år.
3. En ovanlig möjlighet att föra resurser från lågproduktiv sysselsättning.
4. Efterblivenheten i utgångsläget förenad med en utomordentlig stor tillgång på yrkesskicklighet folk och satsning på utbildning.
5. Praktiskt taget inga utgifter för militära ändamål.

Nämnas bör också att Japans återhämtning efter kriget tog längre tid än för andra industriländer och var långt ifrån avslutad 1953. Handeln var då begränsad både av politiska förändringar och av den försenade återhämtningen. På 50-talet tog ockupationsmyndigheterna itu med att upplösa det mäktiga zaibatsu. Zaibatsufamiljernas intressen avvecklades. (Maddison, 1969, ss 65-83)

2.4 Hur såg den ekonomiska tillväxten ut i Sverige under Golden Age perioden

Även i Sverige fick vi en mycket hög tillväxt under denna period med en stabilitet i ekonomin. Vi fick en spridning av innovationer i flera stora utvecklingsblock som kulminerade i slutet av 60-talet. Vi hade då en hög sysselsättning. (Schön, 2000, s 375)

Det socialdemokratiska partiet hade som mål att stödja den ekonomiska utvecklingen redan efter II:a världskriget och man satte upp sina mål mot en bättre ekonomisk tillväxt, full sysselsättning och exporten skulle befrämjas. Exporten från Sverige var viktigast mot Västeuropa. (Scandinavian Economic History Review, 2004, ss 2)

Koreakriget hade en positiv effekt på den uppdrivna amerikanska efterfrågan som också spädde på den europeiska återuppbyggnadskonjunkturen och ledde till prisstegringar. De stora investeringar som kunde göras med dessa vinster spelade en stor roll för industrisektorn. (Schön, 2000, s 419)

Investeringarna ökade snabbare än de totala inkomsterna. 30 % av de totala inkomsterna användes till investeringar. Sparkvoten kom att också bli väldigt hög. Men under hela perioden skedde ingen större procentuell förändring i motsats till Japan som var oslagbar.

Produktivitetens utvecklingen karakteriserades av den starka ökningen inom den materiella produktionen. Produktionen ökade inte bara inom industrin utan också inom jordbruket och skogsbruket. Även bygnadssektorn fick ett rejält uppsving. Storproduktion och rationaliseringar blev viktiga instrument mot en högre tillväxt. (Ibid, s 376)

Inom tjänsteproduktionen fick man en ökning av sysselsättningen och ffa inom den offentliga tjänsteproduktionen. Den största ökningen skedde efter 60-talet. Tillväxten i den offentliga sektorn var ungefär lika stor som i industriproduktionen, medan sysselsättningsökningen var i den offentliga sektorn lika stor som produktivetsökningen i industrin. Vilket gav ett nollresultat. Sysselsättningen inom industrin började dessutom att minska på 60-talet och man fick en snedfördelning som gav sig tillkänna med förluster i ekonomin. (Ibid, s 377)

I de Skandinaviska länderna hade man en relativt begränsad tillgång till arbetskraft, vilket kan ha bidragit till att exporten inte kunde öka lika mycket i Sverige. Trots det ökade exportvolymen 4 ggr. Den internationella specialiseringen blev en av de viktigaste krafterna bakom den snabba tillväxten. Många utav de svenska industriföretagen utvecklades till stora internationella företag. (Scandinavian Economic History Review, 2004, s 3)

Löneläget var väldigt högt i Sverige i jämförelse med konkurrentländerna. Men man hade i stället förtjänster på andra områden såsom ett utvecklat industriellt kunnande och en större kapitaltillgång. Detta gjorde att man försköt sin inriktning mot mera kunskapsintensiva produkter och då framförallt inom de tekniska produkterna och här hade man dessutom relativt låga löner inom just denna gren i jfr med andra länder, till följd av den svenska lönepolitiken. (Schön, 2002, ss 383-384)

2.5 En jämförelse av BNP ökning och kapitaltillgång mellan Canada, Japan och Sverige

I nedanstående tabell ser man att Canada hade en BNP-ökning med 3,06 % i snitt under Golden Age, medan i Japan låg siffran på 11 % och i Sverige hade man ett snitt på 5,59 % . (Mina egna beräkningar gjorda från statistisk källa, Penn World Table, Internet)

Tabell 2 BNP ökning i snitt under Golden Age perioden 1950-73

	BNP ökning i %
Canada	3,06
Japan	11
Sverige	5,59

I Tabell 3 ser man att Japan har ett lägre BNP-tal och orsaken var förmodligen den Catch-up som Japan befann sig i, och som gör det svårt att jämföra dessa tal. Canada och Sverige ligger dock väldigt nära, trots att Canada hade haft en högkonjunktur innan 50-talet och Europa en lågkonjunktur. Detta betyder att det är väldigt osäker att gå in och titta enbart på BNP-talet under en period för att bilda sig en uppfattning om var i utvecklingen landet ligger. Själva BNP-ökningen anger däremot i vilken takt den ekonomiska tillväxten sker i.

Tabell 3 BNP/Capita i snitt under Golden Age perioden 1950-73

Canada	2867,21
Japan	1743,59
Sverige	2862,66

Tabell 4 En summering av kapitaltillgången med utgångspunkt från investeringskvot, statliga stödet och besparingar (uttryckt i % av BNP) under Golden Age perioden

	Summa kapitaltillgång	Investeringskvot	Statligt stöd i form av kapitaltillgång	Besparingar
Canada	59,18	22,89	13,41	22,88
Japan	71,2	27,85	15,02	28,33
Sverige	67,29	25,39	16,08	25,82

Källor: Penn world Table (Internet)

I tabell 4 visas att Japan ligger högst i kapitaltillgång och Sverige som god två medan Canada ligger en bit under. Denna goda kapitaltillgång visar att Japan låg betydligt högre gällande besparingar, investeringar och tillgång till statligt stöd och dessa siffror verkar också ha en korrelation till varandra som pekar på nyttan av en så god kapitaltillgång som möjligt. Dessa siffror sätts sedan i korrelation till den årliga tillväxttakten där alltså Japan toppar listan med sina 11%. Trots att Sverige och Canada hade en god kapitaltillgång så kan man inte avläsa samma effekt i korrelation till BNP-ökningen. Vilket talar för att det är andra parametrar som också måste vägas in för att kunna se sambandet. En annan parameter som jag har studerat är exporten och den är troligen av vikt att ta med för att kunna se påverkan i BNP-ökningen. I tabell 5 ser man att Japan hade en mycket stor export under den mest intensiva perioden medan både Canada och Sverige låg lika. Dessa låga tal har sannolikt påverkat BNP-ökningen i negativ riktning. Utöver dessa parametrar är det självklart av vikt att ta med det finansiella systemets inverkan för att kunna göra en bedömning totalt.

Tabell 5 Exportens utveckling 1953-65

Exporten	Japan	Canada	Sverige
Årlig ökning i %	17,1	5,6	8,6

Källa: Yearbook of International Trade Statistics, FN, New York 1967.
(Maddison, 1969, s 83)

3. DET FINANSIELLA SYSTEMET

3.1 Det finansiella systemet i Canada

Sedan 1950 har Canada debatterat förmånen eller faran av inflödet av kapital från USA.

Canada blev ett undantag från Bretton Woods obligatoriet under åren 50-62 eftersom man hade ett sånt stort inflöde av kapital från USA. Åren mellan 1963-1968 undvek Canada finansiell kris genom att förhandla med USA angående speciella undantag för att reducera utflödet/inflödet av kapital från USA så att man på detta sätt förhindrade användandet av den Canadensiska finansiella marknaden för att korrigera sin ekonomi. (Underhill, 1997, s 175)

Politikerna förbjöd också med viss begränsning utländskt ägande av banker, för att reducera effekten av en icke stabil utländsk växelkurs.

Den finansiella instabiliteten som Canada hade utvecklat med sin maktfulla granne genom sin lojalitet efter kriget gjorde att Canada slutligen såg sig tvingade att göra ett avtal med USA gällande en utjämning av skatterna. Efter Golden Age perioden (1973) var Canada tvunget att genomföra förändringar i de finansiella institutionerna.

Regeringen gjorde insatser redan 1945 med att genomföra sin policy som skulle hålla stabil nivå på sysselsättning och inkomst. Olika reformer genomfördes för att kunna stimulera investeringarna, en skattereform infördes, man skulle också stimulera de kommunala investeringarna. Det gjordes också insatser för belåning vid byggnation. Finansiella institutioner och försäkringsbolag uppmuntrades att investera en del av deras tillgångar i byggnadsprojekt där regeringen garanterade en återförsel i retur med viss %. Regeringen satsade också på att investera i infrastrukturens utbyggnad. (Hansen H. Alvin, 1947, ss 82-91)

3.2 Det finansiella systemet i Japan

I många avseenden gynnades den snabba tillväxten av den ekonomiska politiken enligt Maddison. Inflationen hade eliminerat det mesta av statsskulden. Regeringen hade översatt en starkt progressiv inkomstbeskattning från ockupationsmyndigheterna som innebar att statsintäkterna skulle öka snabbare än BNP. Staten fick därför stora besparingar. En stor del kanaliserades till det privata näringslivet.

Den Japanska tillväxten startade från en avsevärt lägre nivå än i länderna i väst, vilket gör att det är svårt att jämföra effekterna av den ekonomiska politiken. Regeringen återskapade den institutionella och ekonomiska ramen för industriell expansion och främjande av exporten. Japan har också dragits med betalningsunderskott bl.a. under perioderna 1953, 1957, 1961 och 1963-64 och varje gång har en restriktiv penningpolitik snabbt lyckats återställa balansen.

Japanerna hade låg löneandel och lönen utgick ofta i form av halvårsbonus, vilket gynnade sparandet samtidigt som de hade enkla mat och bostadsvanor. Möjligheten att spara ökade också markant genom inrättande av särskilda fonder på fondbörsen. Samtliga faktorer bidrog till att Japan kunde öka sitt bruttosparande till omkring en tredjedel av BNP.

(Maddison, 1969, ss 79-88)

Under Golden Age perioden var bankernas roll som finansieringskälla betydande. Runt 1951 kom perioden att vara speciell eftersom det då konstruerades ett finansiellt system pga. den höga tillväxten som medförde ett stort investeringsbehov. Den japanska banken grundades som en statligt ägd bank med specialisering på investeringsfinansiering. I glansperioden existerade ett stabilt system där bankerna och andra finansiella institutioner mobiliserade besparingar i en snabbt växande ekonomi genom kontroll över lån, aktiepapper.

En viktig nyckelfråga i konstruerandet av ett finansiellt system är om man först ska skapa institutioner och policy som befrämjar finansiering med banklån eller en garanterad marknadsfinansiering eller att göra båda delar? Det finns två historiska modeller. I den angloamerikanska delen så utvecklades först en garanterad marknadsfinansiering och i Japan och Tyskland så utvecklades bankmodellen.

Investeringarna inom infrastrukturen var finansierad direkt genom regeringens budget, genom de finansiella institutionerna och i vissa fall privata finansiella institutioner. Att låna från statlig finansiering genom finansiella institutioner var den viktigaste formen av kredit, men kom under 60-talet att bli mindre viktig. I Japan fick inte de statliga finansiella institutionerna bli olönsamma. Dessa institutioner kompletterade de privata finansiella institutionerna. (Aoki & Hugh ,1994, ss 46, 355, 391-399)

3.3 Det finansiella systemet i Sverige

Enligt Sohlman & Viotiss, så fördes det lågräntepolitik i många industriländer under efterkrigstiden som genomfördes med en styrning av finansmarknaderna. Motivet för Sveriges lågräntepolitik var att stimulera näringslivets investeringar. Syftet var att hålla sysselsättningen uppe, att stärka ekonomins konkurrenskraft och bytesbalansen. Bankerna prioriterade kreditgivningen till näringslivet. Flödet av övriga krediter gjordes beroende av konjunkturläget. Man prioriterade full sysselsättning. Riksbanken ordnade finansiering till bostadsbyggandet genom kreditförsel. Statens upplåning användes som ett penningpolitiskt medel.

Under senare delen av 50-talet och stor del av 60-talet avtog utnyttjandet av regleringar och i stället tilltog användningen av räntevapnet. Räntans effekt kom att försvagas när den väl användes i penningpolitiken. Marginalskatterna blev höga, skattesystemets avdragsmöjligheter gjorde att räntans känslighet blev liten för hushållen.

Koreaboomens inflation 1950 utgjorde en varning för alla placerare och drev Riksbanken till ytterligare förvärv av statspapper för att hindra en uppgång av räntenivån.

Åren 1955-1967 kom att bli en tid för bankerna med mycket utlåning, riksbanken försökte att möta detta med en höjning av räntan. Det visade sig att restriktionen drabbade byggnadskreditiven vilket inte var så lyckat för byggnadsprogrammet. Man införde ett tak för varje banks totala utlåning med undantag för byggkreditiven. Vilket fick effekt så att man slapp höja räntan ytterligare. (Sohlman & Viotti, 1997, ss 137-145)

Affärsbankerna och sparbankerna kom att vara de två största kreditgivarna, där affärsbankerna stod för en inlåning av 46% och Sparbankerna 35%. Med den snabba ekonomiska utvecklingen i vårt land och den kraftiga höjningen av inkomsten så växte sparklienterna i bredd och styrka. Bankväsendet präglades också av en försiktighet som gjorde att vi slapp bankkriser. (Thunholm, 1964, s 64, 155-156)

Den privata sektorn stod för den största kreditgivningen med 75% i förhållande till den offentliga sektorn. När det gäller industrifinansieringen så har obligationsmarknaden spelat en viktig roll speciellt när det gäller de stora företagen. (Ibid, s 109)

För Sveriges del så fick den ekonomiska integrationen effekt genom att utrikeshandeln ökade kraftigt sin andel av den totala produktionen, genom medlemskapet i EU och genom de globala kapitalmarknadernas genomslagskraft. Samtidigt blev vi skuldsatta och på detta sätt sårbara. På 70-talet fick vi stora obalanser i världshandeln genom att de oljexporterande länderna fick stora handelsöverskott. De användes till stor del för att exportera kapital så att investeringar kunde ske utomlands.

Den ekonomiska politiken tog fastare former från 50-talet då man införde den så kallade svenska modellen, som i grova drag innebar att man skapade spelregler för parterna på arbetsmarknaden. Denna modell skulle fungera som styrmedel av ekonomin som man motiverade med den Keynesianska teorin. Politiken skulle bidra till en effektivare rationalisering av ekonomin där man fick en övergång från gamla verksamheter till nya och en jämnare inkomstfördelning. Det fanns dock nackdelar till exempel så minskade rörligheten för kapitalet pga. att de vinstrika företagen gynnades. Aktiemarknaden fick på detta sätt också en mindre betydelse. Kapitalet blev på detta sätt mera bundet inom företagsgrupper. I Sverige kom lönerna att vara förhållandevis höga.

Från slutet av 50-talet övergavs lågräntepolitiken, i stället utökades styrningen av sparande och kreditgivning. Banker, försäkringsbolag, pensionsfonder beordrades att placera medel i obligationer. De blev snabbt en växande del av de svenska finansiella tillgångarna. Under denna period rådde det en balans mellan sparande och investeringar inom landet och även en balans med utrikesaffärer. (Schön, 2000, ss 401-418)

Kapitalmarknaden kom att präglas av globalisering. Kapitalmarknaden var ganska hårt reglerad med hinder för rörlighet över nationsgränserna. Marknaden dominerades av statsmakternas lånetransaktioner och de interna transaktionerna inom de internationella företagen. Men under 70-talet utsattes regleringarna för hårt tryck framförallt på grund av obalanserna som uppkom i samband med oljekrisen. I de oljeproducerande länderna ökade sparandet kraftigt. Detta sparande placerades i västvärldens banker som lånade ut omfattande belopp till länderna som drabbades av kriser. (Sohlman & Viotti, 1997, ss 115-121)

4. DE FINANSIELLA TILLGÅNGARNA OCH INSTITUTIONERNA

4.1 De finansiella tillgångarna i statistiska tal

I nedanstående tabell ser man att det har skett en förskjutning av tillgångarna från de materiella till de finansiella under denna period, det gäller fram för allt Japan som har kommit i kapp de andra länderna på 70-talet. Japan har gått från jordbruksproduktion till industriproduktion i större utsträckning än de andra länderna. Samtidigt ser man att de finansiella tillgångarna utgörs av hälften av alla tillgångar (tabell 7) vilket är en hög siffra i förhållande till andra länder i världen. Detta pekar på att dessa länder hade en förhållandevis god finansiell tillgång.

Tabell 6

Vid en jämförelse mellan länderna 1955 och sent 70-tal table 36, 37

1955	Canada	Japan
Materiella tillgångar	45,7	64,7 (Högre jordbruksproduktion)
Finansiella tillgångar	51,2	34,9

Källa: Goldsmith table 36

Tabell 7

Sent 70-tal	Canada	Japan	Sverige
Materiella tillgångar	46,9	49,5	44,0
Finansiella tillgångar	50,2	50,1	53,6

Källa: Goldsmith table 37

(Goldsmith, 1985, ss 113-115)

4.2 De finansiella institutionerna i statistiska tal

När det gäller de finansiella institutionerna ser man att det gradvis har skett en ökning av antalet institutioner, men där Japan har haft den största ökningen och länderna ligger relativt lika på 70-talet, Canada hade ett litet försprång enligt (tabell 8)

Tabell 8

Andelen finansiella institutioner av de nationella tillgångarna under Golden Age perioden

Årtal	Canada	Japan	Sverige
1950	14	11	
1965	15	14	14
1978	17	15	15

Källa: Goldsmith Raymond Comparative national balance sheets, table 61, Country tables (Goldsmith, 1985, s 164)

4.3 Bankkredit i förhållande till finansiella tillgångarna

I tabell 9 ser man att Japan hade en ovanligt stor bankkredit i sin portfölj av finansiella tillgångar, där Canada inte ens kommer upp i hälften medan Sverige ligger på $\frac{3}{4}$ av Japans storlek i kredit.

Tabell 9

Bankkredit i % av finansiella tillgångar under Golden Age

	Canada	Japan	Sverige
1965	7,5	23,3	16,1
1973	9,1	21,6	15,3

Källa: Goldsmith Domestic bank credit, table 52. (Goldsmith ,1985, s 145)

Sammanfattning

Undersökningen visar att den ekonomiska tillväxten får ett väldigt snävt begrepp om man enbart använder BNP-talet och går in och tittar under en tidsperiod. Detta tal är beroende av så många andra faktorer. I denna studie framkommer det speciellt att Japan låg väldigt lågt i sitt BNP-tal vid jämförelse med Canada och Sverige under Golden Age perioden.. När man sedan går vidare i litteraturstudien så kan man se att Japan hade en rejäl Catch-up effekt att göra, samtidigt som talet för Canada som står väldigt nära Sverige och där det visade sig att Canada innan Golden Age perioden hade en hög produktion och låg alltså i en annan cykel än Sverige och kan vara en förklaring till varför BNP-talet i Canada inte är högre i jfr med Sverige, som liksom Europa hade haft en lågkonjunktur. Dessutom är det inte givet att ett högt BNP-tal garanterar en hög tillväxt framöver.

De statistiska talen för kapitaltillgång visar att Japan hade den största kapitaltillgången 71.2 % i % av BNP, Canada 59,18 och Sverige 67,29. Det var många faktorer som bidrog till den kraftiga ekonomiska tillväxten som Japan fick. Realkapitalet ökade mycket snabbare än i andra länder, på grund av att sysselsättningen ökade snabbare än i de flesta länder. Japan införde en inkomstbeskattning så att de fick in stora besparingar, vilket gynnade investeringarna som under den mest intensiva perioden kom att utgöras av 30% av BNP. Man hade också en hög andel privat besparing. Japan hade av tradition en förmåga att avstå från konsumtion samtidigt som man införde bonuslöner som betalades ut halvårsvis, vilket gynnade det privata sparandet. I Sverige hade man också en hög sysselsättning, men inte så god tillgång till arbetskraft och högre löneläge. Investeringskvoten var ganska likartad som Japan i snitt, däremot hade man inte alls den ökningstakten och kom inte upp i de höga talen under senare delen av Golden Age. Sverige hade däremot ett statligt stöd som stod sig bra och toppade listan av de jämförda länderna. När det gäller besparingarna stod sig Sverige också ganska bra. Canada hade den lägsta kapitaltillgången men hade också varit inne i en annan utvecklingsfas och kunde inte hålla den höga tillväxttakten som man haft tidigare.

Väger man in Exporten så är Japan outstanding med en årlig ökning av 17,1% , Canada 5,6% och Sverige 8,6%. Ser man på själva BNP-ökningen så ligger Japan med sina 11% på en dubbelt så hög tillväxt som Sverige med 5,59% och Canada landade på 3,06%. Dessa tal pekar på att exportens storlek är också oerhört viktig och har en stor effekt på BNP-ökningen. Efterfrågan av varor hade betydelse speciellt för Sveriges del som var beroende av efterfrågan

från USA och samtidigt fick känna på en minskning av export till Europa. Japan hade en mycket stor efterfrågan på sina exportprodukter liksom Europa för övrigt. Canada hade inte samma efterfrågan och varuutbudet hade en annan inriktning. Detta speglar sig väl i de statistiska talen för exporten. En annan faktor som troligen inverkar på storleken av BNP-talet är befolkningsökningen och i Canada hade man en rejäl ökning under denna period på grund av immigration, medan man i Japan hade en mindre ökning men i gengäld en väldigt stor befolkning. I Sverige hade man lägst befolkningsökning och var inte heller så många människor.

När det gäller det finansiella systemet som ju är ett väldigt stort begrepp och svårt att analysera så valde jag två intressanta delar, kreditgivningen och den ekonomiska politiken.

De effekter jag har kunnat se är att kreditgivningen i Japan låg väldigt högt i förhållande till Canada medan Sverige ligger lite bättre till än Canada enligt tabell 9 (Goldsmith). Banksystemet var också mer utvecklat i Japan med kvalificerad rådgivning och Japan satsade mycket på statligt ägda banker, vilket inte är fallet i Sverige där affärsbankerna hade majoritet. Bankerna prioriterade här kreditgivningen till näringslivet. Vi undvek också bankkriser genom den försiktighet som fanns inom bankväsendet. Sverige och Japan var ganska lika i sitt förhållningssätt till möjligheten till fortsatta investeringar och befrämjande av exporten. Däremot verkar Sverige haft en trögare rörlighet av kapital pga att de vinstrika företagen gynnades. På denna sista punkt skiljer sig Sverige och Japan åt.

När det gäller den ekonomiska politiken så är det väldigt svårt att göra jämförelser mellan länderna eftersom länder sällan är på samma fas i sin utveckling. Men för Japans del så återskapade regeringen den institutionella och ekonomiska ramen för industriell expansion. Man lyckades också att hålla en restriktiv penningpolitik vilken lyckades att återställa den ekonomiska balansen snabbt. Staten satsade också mycket på infrastruktur ur sin budget. I Sverige införde man den svenska modellen som skulle fungera som styrmedel av ekonomin men som i slutänden hade nackdelen av att man fick en trögare rörlighet av kapitalet eftersom de vinstrika företagen gynnades. Kapitalmarknaden var också hårt reglerad med hinder för rörlighet över nationsgränserna. Däremot hade Sverige också en penningpolitik med lågräntepolitik som skulle stimulera näringslivets expansion. Som jag ser det så var det en nackdel för Sverige med en så hårt reglerad kapitalmarknad som kan ha varit ett hinder för utvecklingen av mindre företag som då kunde ha startas upp och utvecklats vidare

De finansiella institutionernas andel av de nationella tillgångarna ligger något högre i Canada medan Japan och Sverige ligger väldigt lika. Däremot så ökade Japan sin andel snabbare. De finansiella institutionerna i Japan fick inte bli olönsamma trots att de var statligt ägda. Det var sannolikt en orsak till att Japan kunde öka sin andel under denna tid.

När det gäller de finansiella tillgångarna som utgörs av ca 50% av de totala tillgångarna så har de undersökta länderna en förhållandevis god kapitaltillgång globalt sett.

Studien visar att det är väldigt viktigt att gå in och titta på många parametrar för att kunna göra en mer rättvis bedömning av den ekonomiska tillväxten och att ett utvecklat finansiellt system bidrar till att skapa goda incitament för investeringar och främjande av export mm, samtidigt som den ekonomiska politiken kan utgöra en stabiliseringsfaktor i ekonomin vilket gynnar den ekonomiska tillväxten.

6 Tabellförteckning nr 1-9

Tabell 1	GDP per capita globalt 1950-73
Tabell 2	BNP-ökning i snitt under åren 1950-73
Tabell 3	Bnp/capita under åren 1950-73
Tabell 4	Kapitaltillgången 1950-73
Tabell 5	Exportens utveckling 1953-65
Tabell 6	De finansiella tillgångarna 1955
Tabell 7	De finansiella tillgångarna 1970
Tabell 8	De finansiella institutionerna 1950-1978
Tabell 9	Bankkrediten 1965-1973

Bilaga med beräkning av de statistiska talen från Penn World Table

		Befolkning	BNP			Investering/BNP	Statens andel/	Sparande/	
html table		BEFOLKNING	BNP			BNP	BNP	BNP	
country	country isocode	year	POP	cgdp	ökning	%	ci	cg	csave
Canada	CAN	1950	13753	1602,33			23,36	9,07	23,75
Canada	CAN	1951	14149	1770,57	168	10,500	24,30	11,76	23,68
Canada	CAN	1952	14544	1925,86	155	8,771	23,19	12,82	25,03
Canada	CAN	1953	14941	1961,87	36	1,870	24,14	12,69	23,61
Canada	CAN	1954	15336	1883,80	-78	-3,979	20,75	12,62	20,41
Canada	CAN	1955	15732	2020,48	137	7,256	22,86	12,22	21,91
Canada	CAN	1956	16128	2211,67	191	9,463	27,34	11,66	24,73
Canada	CAN	1957	16623	2244,28	33	1,474	26,24	11,51	23,67
Canada	CAN	1958	17019	2280,25	36	1,603	23,30	11,87	21,85
Canada	CAN	1959	17513	2351,10	71	3,107	23,80	11,55	21,66
Canada	CAN	1960	17909	2370,65	20	0,832	22,23	11,76	20,85
Canada	CAN	1961	18271	2396,75	26	1,101	21,68	13,34	21,17
Canada	CAN	1962	19614	2541,23	144	6,028	21,62	13,28	21,40
Canada	CAN	1963	18964	2652,29	111	4,370	21,34	13,19	22,05
Canada	CAN	1964	19325	2826,13	174	6,554	21,89	13,09	23,07
Canada	CAN	1965	19678	3013,09	187	6,615	23,81	13,14	23,69
Canada	CAN	1966	20048	3246,80	234	7,756	24,35	13,67	24,38
Canada	CAN	1967	20412	3349,37	103	3,159	22,24	14,81	23,27
Canada	CAN	1968	20744	3587,85	238	7,120	21,82	15,32	23,05
Canada	CAN	1969	21028	3894,78	307	8,555	22,78	15,37	22,88
Canada	CAN	1970	21324	4118,63	224	5,747	20,72	16,79	23,29
Canada	CAN	1971	21962	4400,40	282	6,841	21,19	16,98	22,86
Canada	CAN	1972	22220	4766,69	366	8,324	21,50	16,88	22,41
Canada	CAN	1973	22494	5396,16	629	13,206	22,93	16,36	24,34
	Summa		439731	68813,03	3794	70,306	549,38	321,75	549,01
Medeltal	genomsnitt		18322	2867,21	164,95	3,06	22,89	13,41	22,88
Japan	JPN	1950	83105	411,92			17,26	23,16	18,58

Japan	JPN	1951	84297	504,87	93	22,565	23,34	18,51	25,26
Japan	JPN	1952	85588	552,09	47	9,353	19,21	20,74	19,54
Japan	JPN	1953	86779	580,56	28	5,157	17,80	19,90	16,08
Japan	JPN	1954	87970	616,19	36	6,137	18,53	19,43	17,78
Japan	JPN	1955	89261	673,11	57	9,237	19,64	18,13	20,17
Japan	JPN	1956	90055	734,95	62	9,187	21,84	17,03	21,43
Japan	JPN	1957	90949	807,46	73	9,866	24,98	16,02	23,06
Japan	JPN	1958	91842	880,64	73	9,063	21,75	15,85	23,06
Japan	JPN	1959	92637	973,57	93	10,553	23,60	15,34	24,69
Japan	JPN	1960	93530	1102,92	129	13,286	26,73	14,41	27,14
Japan	JPN	1961	94375	1236,64	134	12,124	30,28	13,99	28,67
Japan	JPN	1962	95258	1354,15	118	9,502	28,78	14,10	28,94
Japan	JPN	1963	96232	1465,24	111	8,204	29,84	14,30	29,04
Japan	JPN	1964	97240	1652,05	187	12,749	30,90	13,30	30,71
Japan	JPN	1965	98291	1770,09	118	7,145	29,85	13,24	31,22
Japan	JPN	1966	99192	2003,54	233	13,189	30,33	12,88	31,87
Japan	JPN	1967	100122	2266,44	263	13,122	33,00	12,24	33,20
Japan	JPN	1968	100456	2670,08	404	17,809	34,71	11,67	35,79
Japan	JPN	1969	102554	3092,79	423	15,831	35,98	11,04	37,53
Japan	JPN	1970	103720	3579,16	486	15,726	38,49	10,92	39,73
Japan	JPN	1971	104750	3891,22	312	8,719	36,51	11,49	39,17
Japan	JPN	1972	106180	4303,62	412	10,598	36,74	11,37	39,00
Japan	JPN	1973	108661	4722,83	419	9,741	38,33	11,32	38,34
Summa	Summa		2283043	41846,13	4310,91	258,86	668,42	360,38	680,00
Medeltal	Genomsnitt		95127	1743,59	187	11	27,85	15,02	28,33
Sweden	SWE	1950	na	na		na	na	na	na
Sweden	SWE	1951	7059	1587,80			24,25	12,56	26,85
Sweden	SWE	1952	7110	1631,53	44	2,754	24,16	13,41	24,90
Sweden	SWE	1953	7160	1657,85	26	1,613	21,70	14,50	22,79
Sweden	SWE	1954	7209	1780,69	123	7,410	24,32	14,41	24,39
Sweden	SWE	1955	7260	1859,01	78	4,398	25,39	14,58	24,90
Sweden	SWE	1956	7310	1963,03	104	5,595	25,18	14,89	25,29
Sweden	SWE	1957	7350	2085,73	123	6,251	26,41	14,94	26,54
Sweden	SWE	1958	7390	2178,11	92	4,429	25,71	15,44	25,51
Sweden	SWE	1959	7440	2327,16	149	6,843	26,32	15,68	26,59
Sweden	SWE	1960	7480	2443,07	116	4,981	28,81	15,25	28,41
Sweden	SWE	1961	7520	2606,32	163	6,682	28,09	15,28	28,75
Sweden	SWE	1962	7562	2700,90	95	3,629	27,44	16,00	27,96
Sweden	SWE	1963	7604	2847,12	146	5,414	27,44	16,85	27,87
Sweden	SWE	1964	7661	3066,73	220	7,713	28,88	16,39	29,32
Sweden	SWE	1965	7734	3215,37	149	4,847	29,49	16,89	28,83
Sweden	SWE	1966	7808	3342,09	127	3,941	28,75	17,80	28,26
Sweden	SWE	1967	7868	3529,05	187	5,594	28,35	18,29	28,48
Sweden	SWE	1968	7914	3775,70	247	6,989	27,22	19,25	27,22
Sweden	SWE	1969	7968	4141,24	366	9,681	27,66	19,39	27,49
Sweden	SWE	1970	8043	4604,90	464	11,196	28,43	20,14	28,09
Sweden	SWE	1971	8098	4794,58	190	4,119	26,22	20,99	27,55
Sweden	SWE	1972	8122	5054,63	260	5,424	24,72	21,49	26,40
Sweden	SWE	1973	8137	5511,20	457	9,033	24,42	21,40	27,34
Summa	Summa		174806	68703,81	3923	128,54	609,36	385,82	619,73
Medeltal	Genomsnitt		7600	2862,66	170,58	5,59	25,39	16,08	25,82

KÄLLMATERIAL

Internet:

Penn World Table, statistik över BNP och kapitaltillgång (diagram). Internet, 200504.

http://pwt.econ.upenn.edu/php_site/pwt61_form.php

Maddison, Angus, Growth Accounts, Technological Change, and the Role of Energy in Western Growth, Internet, 200504. <http://www.eco.rug.nl/~Maddison/>

Maddison, Angus, Perspective on Global Economic Progress and Human Development, Academy of the Social Sciences, Annual Symposium 1999, Internet, 200504.

<http://www.eco.rug.nl/~Maddison/>

Artiklar:

Goldsmith, R. 1975. *The Journal of Economic History*. Vol 35, utgåva 1. pp. 216-237. USA. JSTOR

Guley, J.G. & Shaw. E.S. 1955. *The American Economic Review*. Vol 45, utgåva 4. pp. 515-538. USA. JSTOR

Levine, R. 1997. *Financial Development and Economic Growth*. Journal of Economic Literature, vol 35. pp. 688-726. University of Virginia

Mokyr, J. 2003. *Economic Growth, Economic History*. vol 2. pp. 137-144. Oxford University Press

Denmark Press. 2004. *Scandinavian Economic History Review*. vol 52.

Zsolt B. & Wang P. 1997. *Financial Development and Growth, Economic Review*. pp. 46-62. USA. Federal Reserve Bank of Atlanta

Litteratur:

- Aoki & Hugh. P. 1998. *The Japanese Main Bank System*. Oxford University Press
- Goldsmith, R. W. 1985. *Comparative National Balance Sheets*. The University of Chicago
- Hansen, H. A. 1947. *Economic Policy and Full Employment*. McGraw-Hill Book Company
- Holme & Solvang. 1997. *Forskningsmetodik, Om kvalitativa och kvantitativa metoder*.
Lund, Studentlitteratur
- Karlsson & Engelbertsson, 2004. *Seminarieuppsatsen, en genomgång av formella krav*. 4:e
uppl. Uppsala universitet
- Kenwood & Lougheed. 1992. *Den internationella ekonomins tillväxt*. Studentlitteratur
- Maddison, A. 1969. *Ekonomisk tillväxt i Japan och Sovjet*. Stockholm, Prisma
- Mokyr, J. 2005. *The Gifts of Athena*. Princeton University Press
- Schön, L. *En modern svensk ekonomisk historia*. SNS Förlag
- Sohlman & Viotti. 1997. *Vem styr – politikerna eller marknaden?* Ekerlids Förlag
- Rienecker & Jörgensen. 2002. *Att skriva en bra uppsats*. Liber
- Thunholm, L-E. 1964. *Bankerna och penningpolitiken*. AB Rabén & Sjögren
- Underhill, G. R.D. 1997. *The New World Order in International Finance*. St. Martin's Press